

ERDEI ISKOLA

1970

ERDEI ISKOLA

Jókor reggel
Borzné felkel,
s szólongatja kisfiát:
– Fékomadta,
szedd nyakadba
lábad, vár az iskolád!

Nyúléknál a makogás
miatt majd bedől a ház,
öreg Nyúlné pöröl, pattog:
– Hogy még mindig itthon vattok?
Nem indultok már soha?
Elszalad az iskola! –
S Nyúlffy Náci, Nyúlffy Nándi
illan, hogy nyomát se látni,
átbucskázik árkon-éren,
ciheresen és fenyéren.

Domb alatti Rókalakban
nyögdécselés van, irdatlan:
legifjabbik Róka Róbert
húzza a meleg pulóvert
(a pulóver, hajajaj,
bégetett még a tavaly!),
bekap három füstölt sáskát
s veszi az iskolás táskát.

Fa odvában, Mókusvárban
ugyancsak kavarodás van:
Mókus Misi ifiúr
hétalvónak bizonyul.

S Farkaslakán ki visít?
Ébresztik Farkas Fricit.

Málnavészben Bocsfy Bercit
pillantom meg, csak egy percig:
telhetetlen papzsák,
nem kell hogy zargassák,

alig virrad, ő már
ott csatangol, kószál,
amerre a málna –
napestig zabálna.

De most búsan lehuppan:
ó, még csak március van!
Savanyúan, orrlógatva
tovacammog az ebadta.

Nyomába táncolva jó
karcsú Ünő Enikő;
nem marad el sohase
Vaddisznódy Emese;
tüskéit kisuvickolta,
frissen totyog Sün Sarolta;
éppen kisütött a nap,
és a derús ég alatt
Fajdkakassy Flórián
lombokból font glórián
illeg s vele húga, Flóra –
mindjárt kezdődik az óra.

Vén cserefa alá, kerek
tisztásra tart a sok gyerek.
Cserfa törzsén, szép virágos
táblán, betűk cifra sorban:

KI NEM TANUL, ANNAK CSÖPPEN,
AKI TANUL, ANNAK CSORRAN
ITT A TUDÁS

És tovább:
VALAHA A NEGYEDKORBAN
ALAPITÁ MAMMUTH JÁNOS
EZT AZ ELSŐ ÁLTALÁNOS
ERDŐKÖZI TANODÁT

Ide járnak a csöppségek
erdei okosság végett.
Nevelni a sok ebadtát
a jó szülők fölfogadták
Dr. Bagoly Balambért
heti három galambért.

A bölcs Bagoly doktor pedig
itt működik
márciustól novemberig.

Nyúlffyék itt sajátítják
el a káposzta-tan titkát;
Róka Róbert csirkeismét
tanul ma is, holnap ismét,
aztán tacszó-taktikát,
ezer vadász-praktikát;
a Borz-gyerek magol itt,
– hogy mit? – főleg tengerit!
Mókus Misi mindent ismer
– dióhéjban. (Több nem is kell.)

Vaddisznódy Emese
a bükkmakk szerelmese,
Frici szakadatlanul
farkasordítást tanul,
s tíztől tizenegyig tombol,
csupa magánszorgalomból.
Sün Sarolta nekilát,
szorgalmasan veszi át
a gömb-geometriát.

Fajdkakassy Flóra
zenei óvodát végzett,
s buzgón gyakorolja
most a süketséget.
Karesú Ünő Enikő
oly szomorkás:
nincs tó, forrás
a közelben, pedig ő
magát nézné szünetlen,
s nemcsak a nagyszünetben.
Berci Mackó jól járt:
darázsmézet harácsol,
utána pótórát
vett a téli alvásból.

S láss csodát! – : a vásott
erdei iskolások
márciustól novemberig
mindent megtanulnak!
Le hát a kalappal!

Mert csoda ez – azért pedig,
mivel Bagoly Balambér
(heti három galambért)
minden áldott nappal
nyitott szemmel szunnyad!

VEREBEK GYŰLÉSE

Összegyűltek, összegyűltek
gyűlésbe a verebek.
– Bennünket szid minden ember,
hallgattuk már eleget!

Szónokol a veréb-szónok:
– Súlyos ellenünk a vád!
Ugyan szemtelenek volnánk?
ezt nem tűrhetjük tovább!

Szól a másik: – Hallottátok?
Azt mondják, a gabonát
csipegetjük, mi mihasznák!
Ezt nem tűrhetjük tovább!

A harmadik: – Ráadásul
szép dalunkra mit sem ád,
felnőtt-gyermek csak szid érte,
ezt nem tűrhetjük tovább!

A negyedik: – Hogy elesszük
tyúkok elől a magot?
Megesik tán... de a túlzás
híve azért nem vagyok!

S civakodnak, csivitelnek,
csipog ezer fityfiritty:
– Ártatlanul bélyegez meg
bennünket a sok irigy!

És mi okkal és mi joggal? –
Egy mond egyet, mást a más,
messzehallszó, fülrepestő
ez a nagy zsinatolás.

Szóval szépen összevesztek –
veszekedtek eleget,
végül semmit se végeztek
gyűlésben a verebek.

TAVASZ

Zöldülni tanul a fű,
nő-növekszik egyre, nézd!
S mit csinál a napsugár?
Tanulja a napsütést.

Bólogat a hóvirág,
szél tanítja rá – no nézd!
Hát a szagos ibolya?
Tanulja a kékülést.

Hazaszáll a fecskepár,
a szúnyogoknak hada, nézd!
még csak zirrenni se mer,
tanulja a remegést.

Zörögni is elfelejt
erdő alján a haraszt,
némán figyel: a világ
most tanulja a tavaszt.

ÁPRILISI MONDÓKA

Április elseje
bolond nap,
kedvére tesz minden
bolondnak.

Április elseje
csodás nap –
kerítsük sorját a
csodáknak:

Este kél föl a nap,
nem máskor,
elalszik az eb-ól
kutyástól.

Kakukk költ fészkében
verebet,
macskára vadásznak
egerek.

Vakondék vízparton
napoznak,
gímszarvas kopót úz
naphosszat.

Sündisznó sündörög
le és föl:
megretten minden kis-
egéértől

Meggyúl a hó,
ég nagy lánggal,
makkot terem
árvalányhaj.

Liliomot
nyít a kőris,
dorombol a
macskakő is.

Kemence megy
kódorogni,
kutyatejet
lehel Bodri.

Róka búvik
tacsakólyukba,
tűzre rossz fát
nem tesz Jutka.

Farkast lenyúz
göndör bárány,
cukrot vesz az
irha árán.

Méz vadászik
medvére,
nyalogatja
kedvére.

Csillog-villog
a sötét,
puskát lődöz
a sörét.

Szilvát érlel
a kopár
sziklatetőn
a gyopár.

Nyúl ebédel
agarat,
pocegér sas-
madarat.

Pulit terel
a birka,
leckét magol
az irka.

Szakácsnőt főz
az ebéd,
gazda szolgálja
ebét.

Vérest süt a
vérmedve,
alma búvik
féregbe.

Galamb elejt
vércsét,
pondró, csimasz
jércét.

Horgászt fog a
harcsa,
hogy a vízben
tartsa.

...Lám, egymást érik
a csodák!
Szerencse, hogy csak egy
napon át.

TRÉFÁS MESE

Mondja egyszer
édesapám:
– Hallod, fiam,
Péter!
Kifogyott már
a padláson
a jó kolbász-
étel,
rakj szekérre
két pár ökröt,
s fogj be négy zsák
lisztet,
eredj velük
a malomba,
s hoztok, amit
visztek!

Én a széna-
hányó villát
két marokra
kaptam,
az ökröket
sürge-fürgén
szekérfasba
raktam,
befogtam a
négy zsák lisztet,
s: – Gyű te! hojszra!
csára!
Oly igaz, mint
hogy a nevem
Bokorugró
Sára.

Pali molnár
ül a parton,
s mint a szeszgyár,
úgy pipál.
Ráköszönök:
– Szép jó estét
fényes délben,
Senki Pál!
A minap még
ittén láttam,
– hová lett a
malma?
Egykettőre
megkerítse
élve avagy
halva!

Mondja erre:
– Biz a malmom
meghült a sok
víztől,
reggel-este,
éjjel-nappal
köhécsel meg
prüszköl,
láza is van.

s mint egy dézsa,
földagadt az
orra;
– elment tán a
korcsomába
egy kis forralt
borra. –

Indulnék, de
jön a malom
szembe:
hát hótrészeg!
S azt rikoltja:
– Itt se vagyok,
megyek és
eprészek!

Úgy elszaladt,
hanyatt-homlok,
kecskebukát
vetve,
mintha várná
az oldalban
eprészni a
medve.

Uccu, én se
voltam lusta,
a hátára
szöktem,
fözlabláztam-
kantároztam,
aztán –
köd előttem,
köd utánam,
elnyargaltunk,
s hogy megtértünk
este,
Pali molnár
pipált még s a
csillagokat
leste.

Az ám, de a
két pár ökör!
s hol a négy zsák
lisztem? –
Elmentek volt
megfürödni
lenn a patak-
vízben,
arra úszott
épp egy apró
szívárványos
ökle,
s bendőjében
eltűnt a liszt
s apám két pár
ökre.

A molnárnak
fájt a foga
egy kis szekér-
húsrá,
nosza, nyomban
leütötte,
aztán meg is
nyúzta,
nyársra húzta,
mecsütötte,
istenesen
beevett!
Mondta is, hogy
nem kóstolt még
ilyen finom
szekeret.

Mit tehettem?
hazamentem,
édesapám
várt már:
– Hát te, fiam,
ugyanbiza
hol a sújba
jártál? –

Elmeséltem,
hogy volt, mint volt,
ő meg nagyot
nevetett,
s úgy megdicsért,
majd letépte
kétfelől a
fületem.

DOLGOS MÁJUS

Gyönyörű hónap a május,
napsugárban nem hiányos,
örül neki falu, város.

Javában áll a tavasz,
virágbimbót fölfakaszt,
lombot szókit egy araszt.

Hajnali világoson
enyhe szellő átoson
erdőn-mezőn-városon.

Dolgos május! – Veszed észre?
virágot nyit a dió,
s sárgarépat füttyülésre
oktat a sárgarigó.

Csorranj, felhő, kékre gyúlj, ég,
süssél, nap – rajtad ne múljék!

Traktor vonszol hét ekét,
hét barázdát húz e gép,
s döccen rögön-poron a
vetőgép s a borona.

Csüngő kunyhó, kisablak!
fecskeanyó házat rak,
lepipál tíz kőművest!

A toronydaru se rest:
hipp-hopp, tüstént belekezd,
s észre sem veszi az ember,
fönnebb van egy emelettel.

Béka sem vár vakszerencsét:
halacskáknak – hadd szeressék! –
termesztí a békalencsét.

Kotló-mama fészkiiben
fől se kél, csak lefekszik:
buzgón kotlik napestig –
úgy dolgozik, hogy pihen.

Ám pihenőt sose hagyna:
munkálkodik a zöldhagyma,
békén él az anyafölddel,
feje megnő, szára zöldell.

Szomorkodó sose volt:
vígan búvik a spenót
s frissensült hús barátja:
zöldessárga saláta.

A giliszta se kényes:
járja a veteményest,
gyökerek alatt, között
föllazítja a rögöt.

Jó az alkony, jó az este,
denevér megy szúnyoglesre,
bagoly úr is kél szárnyra,
egér lesz, ki megbánja!

Gyönyörű hónap a május,
napsütésben nem hiányos,
szereti is falu, város.

Sok a dolga,
                    kevés szava,
május hó a
                    munka hava!

MEDVE-LAKOMA

Barlangfalván Mackóéknál
körbeül a sok koma:
nagy multság lesz ma este:
menyegzői lakoma.

Mackó Béni s Medve Bella
lépett házasságra, ím,
asztalfőn az ifjú pár ül –
kezdhetjük, barátaim!

Bundáját jól lekeféli
gondos Talpas Tivadar,
fontos tisztség jutott néki:
a násznagyi hivatal.

Dicsekszik is egyre-másra:
– Komaasszonyok, komák!
Nem érhetek minden héten
ilyen pompás lakomát! –

Méz-sörrel koccint a násznép
s összevissza kiabál:
– Éljen Bella! Éljen Béni!
Milyen illő medvepár!

Szól Tivadar:
– Egérbajusz-
pástétom az előétel,
kedves komák és kománék,
fogyasszatok egészséggel!

Nem is kell sok biztatás:
eltűnik egy perc alatt,
s itt van az első fogás –
ez ám a finom falat:

málnapörkölt s mézes mártás!
hét nyelven beszél! remek!
Cuppog-csettint minden vendég,
örömében megremeg.

A sarokban cincogni kezd
hegedűjén Brumma Tádé,
buzgón kontrázik egy brácsás
meg egy bőgős medve-dádé.

Jön a násznagy az új tállal:
– Nyárson süített birkaorr! –
S ahány vendég, csettintgetve
tányérja fölé hajol.

Mackó apó nagy-szuszogva
föláll s így szól:

– Gyerekek,
kívánom, hogy sok örömré
és málnára leljetek!

Ti meg komák, vigadjatok,
sötét kedvetek ne lássam!
Koccintsd ide fákupádat
Medve Bódog apatársam!

Medve Bora, Mackó Berta,
a két drága anyatárs
összekoccint, csókolózik –
szava színméz, szeme nyárs.

Ezalatt a büszke násznagy,
gondos Talpas Tivadar
nem várja a sültgalambot,
jön-megy, mint a zivatar,

körbejár sok új fogással
– ingyencfalat, nem vitás:
egyik kedvenc medveétel
az áfonyapaprikás,

s cserebogár-kompót!
giliszta-befőtt!
pocok-puding! – hogy csak győzzék
szusszal az evők!

Brumma Tádé s a két dádé
eközben egyet se rest,
összenéz a három hangász
s a menyasszonytáncba kezd.

Lett ricsaj és lett tolongás!
Nagyot kurjant Tivadar:
– Eladó a menyasszony! Lám,
legelsőnek ki akar

egyed fordulni vele?
Ki ad többet? Tessék, tessék!
Itt a ritka alkalom!
Nagy dicsőség! Nagy tisztesség! –

Ki az első táncos?
öreg Mackó apatárs:
ajándéka: összkomfortos,
gyönyörű barlanglakás.

S mivel Barlangfalván
ki-ki egymás rokona,
gyűl a sok ajándék,
hordja sógor és koma;

avar-derékaljat
(alig-használt-épet!)
ágyi ád, és bátyó
málnaszédógépet,

fáradtan cipelve
sok-sok súlyos évét,
előballag Nanyó,
és egy medve-tévé

ajándékoz, melyben
látni minden este
a vadászt, ha éppen
elindul vadlesre;

összegyűlt itt minden,
ami kell vagy nem kell,
még csak megolvasni
sem győzné az ember,

tán elég lett volna
ifjú párnak háromnak.

Így mulattak Barlangfalván
három éjjel s három nap.

NYÁRI MONDÓKA

Búzatenger!
Tenger búza!
Aratógép
átalússza.

Cséplőgépből
aransárga
gabona hull
ezer zsákba.

Malomkerék
forog vízben,
lesz már elég
kenyérlisztem.

HUSS-HUSS-HUSS!

(Francia népmese nyomán)

Élt egy szegény
molnárlegény:
Ágrólszakadt
János.
Estelente
el- meg eljárt

Világszép
Annához;
János kívül,
Anna belül
támasztá a
kertet –
végül aztán
arra vitték:
hogy ők egybe-
kelnek.

Az ám, csakhogy
Anna apja
nem volt rongyos-
foltos
koldus, hanem
gangos-rangos,
nagypocakos
boltos.
János egy nap,
mintha éppen
arra volna
dolga,
hogyan venne
emezt-amaszt,
csak belép a
boltba.
Mondja:

– Lányod,
elvenném én
Világszépe
Annát!
Hordoznám a
tenyeremen,
– hogyha nékem
adnád.

Szól a boltos:
– Ilyen-olyan
kelekótya
János!
Foszlik rólad
le a ruha,

cipőd is hiányos,
s még szemet vetsz
a lányomra!
eridj, ne is
lássalak!
Elment János,
nagy dühében
azt se mondta,
félkalap.

Amint megy-megy
le az úton,
szembe jön egy
pásztor
s megszólítja:
– Ej, te János,
haragosnak
látszol!
Ugyanbiza
elvesztettél
aranyfrankot
százat?
Ellopták az
üveghintód?
Micsoda
gyalázat!

Felel János:
– Ne gúnyolódj,
nem tréfa a
fele sem!
Jobb bemennem
az erdőbe,
s az erdőn ki-
keresem
azt az ágat,
amely megbír,
nincs már miért
élnem!
Ha meghalok,
nem vonít még
a kutya sem
értem. –

– Cimborám, te
– így a pásztor –,
minek is
tagadnád:
megszeretted
s meg is kérted
Világszépe
Annát,
de az apja,
az nem adja
ily szegény
legénynek!
Sose búsulj:
kibabrálnunk
vele, addig
éljek!

Itt egy zacskó
fehér porral:
lopóddz be a házba,
egy csipetnyit
szórj a tűzre,
de senki se
lássa!
Támad ebből
nagy haddelhadd,
a boltos majd
megvész!

Aztán, hogyha
megszánod tán,
akkor újra
elmész,
s a varázsnak
egykettőre
megszűnik
hatalma,
ha a tűzre
kerül ez a
másik por, a
barna! –

Így is történt:
a boltoshoz
kellett vinni
lisztet:
viszi János!
Leteszi, s lám,
csak didereg,
reszket,
a tűzhelyhez
settenkedik,
reászór egy
kis port,
s úgy elillan,
jószerivel
azt se tudták,
itt volt.

Jó az este,
jó a gazda:
– Éhes vagyok!
fáradt!
Eredj, lányom,
hamar hozd a
disznósültes
tálat!

Szalad Anna,
a sütőből
kiveszi a
friss húst:
– Itt van, egyék,
édesapám,
jó étvággal,
huss-huss!

A boltos meg-
rökönödik:
– Nono, beléd
mi ütött?
Mit hussolgatsz
az apádnak,
te kis béka!
te prücsök!

Menjél, anyjuk,
hozz galuskát
meri anélkül
mi a hús?

Behozza a felesége:

– Egyél, uram,
huss-huss-huss!

Ellilul már

a tokája,

kiabál a

gazda:

– Hej, micsoda

két fehérmép!

kolontos!

mihaszna!

Egyik baglyabb,

mint a másik –

mit huholtok

itten?

Nincsen kedvem

viccelődni,

dél óta nem

ettem!

Ha még egyszer

hussot hallok:

föl is út meg

le is út! –

És mérgében

a konyhára

a teáért

maga fut,

be is hozza:

– Itt a tea,

a galuska

meg a hús,

egyél, anyjuk,

egyél, lányom,

jó étvággyal,

huss-huss-huss!

Nézi egyik

a másikat:

csuda esett?

mi lehet?
hogy csak husst mond
egyre-másra
apa, anya,
lánygyerek!
Az udvaron
keservesen
fölvonít a
Burkus,
lekussolná
a gazdája,
s csak azt mondja:
– Huss-huss!

Másnap reggel
az üzletbe
jönnek ám az
emberek:
medvecukrot
kér az egyik,
másik kávé,
kenyeret:
– Huss-huss, kérem,
hogyne volna!
kávé! kenyér!
huss-huss! –
A vásárlók
összenéznek:
bolond ez a
boltos?

– Huss, be édes!
huss, be olcsó!
huss, be finom!
tessék! –

Ez megkergült!
Nem is éri
meg a mai
estét! –
No, a vevők
rákólnak is
az ajtóhoz
hátra,

s mint a béka a
kocsonyában,
úgy pislognak:
hátha
rájuk veti!
megharapja!
veszett boltos,
kerge!
Mennél messzebb,
annál jobb lesz,
nem is jövök
erre!

Ült a boltos,
ült a boltban,
mígcsak jött az
este,
hussolt, huholt,
mint egy uhu,
s a vevőket
leste,
de ha addig
zabot hegyez,
többre vitte
volna,
mert nem akadt
egy szál vevő,
ki bejön a
boltba.

S itthon is csak
állt a munka:
bármit mondott
anyja,
a sok husztól
nem értette
Világszépe
Anna,
röpült a ház
a szeméttől,
nem volt főzés,
se sütés,
marha bőgött
istállóban,

dülöngélt a
kerítés,
a baromfi
szomjan tikkadt,
vályút rágták
malacok,
macska evett
a kamrában
finom füstölt
lazacot,
a kemence
lassan kihült,
egy mocsok a
pajta. –

Azt gondolja
erre János:
– No, már lelkem
rajta,
jobb, ha ennek
véget vetek,
s akkor nekem
adják
örömükben
a lányukat,
Világszépe
Annát.

Elballagott
a boltoshoz:
– Ipamuram,
lássa!
Hallottam, hogy
erőt vett itt
rossz lélek
varázsa,
de ismerek
oly csodaszert,
hogy megszűnik
menten –
megszűnik ám,
ha vejéül
fogad maga
engem! –

Mond a boltos:

– Édes fiam,
megkapod, mit
kérsz te,
ha vevőim
visszajönnek,
bármit adok
érte! –

Nem rest János:

a barna port
rászórja a
tűzre:
– Add nekem a
leányodat,
te boltos, te
büszke!

Így lett szegény
molnárlegény
a gazdag boltos
veje!

Ez a vége
a mesének?
Dehogy! csak az
eleje!

ÚJ UTCA

Cuppog a sár, az agyag,
bokáig ér a latyak;
itt egy viskó: vályogfal
födve hullámbádoggal,
a szél bejár ajtaján,
ami nem is baj falán
forró nyárban, de a tél
lehelete csontig ér.

Az udvarban kacat, szemét
böködi az ember szemét –
– meneküljön, aki tud!

Nézd csak a talajgyalut:
árkon-bokron keresztül
közeleg, meg se rezdül,
pocsolya vagy gübbenő?
azért meg nem áll, nem ő!
neki semmi sem elég:
nyomul, átgázol a gép
tyúkszálláson, kutypajtán –
legény ám a hernyótalpán!
S a sok kacat merre lett?
Meresztheted szemedet:
ott gurul a kutyaól,
melyben többé nem csahol
a házőrző; amottan
egymás hegyén, halomban
kordékerék, vasfazék,
csorba fésű, csonka szék,
tetejében pörögve
fél pár cipő, rézbögre,
itt a fa is ágastul,
itt a szoba ágyastul,
kéményestül a tető,
itt a madáretető,
itt a tűzhely füstöstül,
bográcsostul-üstöstül,
a vályogfal meszesztül
itt bucskázik keresztül –

kacat-szemét mind-mind illó:
volt vityilló – nincs vityilló!

Nyomatékos türelemmel
araszolgat az úthenger:
alig mozog, diheg-dohog,
nyög alatta kavics, homok,
sima az út, mint az asztal –
nem hiányzik, csak az aszfalt!
Autó mögött forró katlan:
abból ömlik szakadatlan.

S rásütnek még aznap este
csillagok az új úttestre.

ŐSZ

Kopasz az almafa,
sárga.
Leszállt az alma,
kosárba.

Kaszálón ökörményál
lebben,
fakul a fű torzsa
csendben.

Üres a szilvafa,
árva,
ágait kék égre
tárja.

S hol van a szőlőhegy
kincse?
Elnyelte nagyhasú
pince.

Mezőről hol van a
boglya?
Szénapadlásnak
foglya.

Szilva fő az üstben,
lesz már
kenyérre, tésztába
lekvár.

Padláson színarany
szalma:
itt puhul a piros
alma.

Pusztá a kert,
a mező, a határ,
a nyár, jaj, a nyár odavan már
jön a tél, jön a tél,
de tele a kamra,
a pince, a padlás
tele a hiu, a magtár.

DISZNÓÖLÉS

Kövér koca Rebeka
visong váltig, remeg a
lapockája, dereka.

Gyurka, Panna üstöllést,
szalmát cipel Rebekára,
gerincére, derekára,
s egy perc múlva – láss, világ,
lobogást és füstölést!

András bácsi, a mészáros,
késsel siet Rebekához.
Kövér koca kormos bőre,
mint a kezem, olyan póre.

Rebeka a téli csendben
fekszik némán, ellepcsenten,
konyul lepedő-füle
le, a fagyos föld fele,
kunkorodó farka már
a kocsonyás tálra vár.

Csusszan finoman a kés:
van ám itt háj nem kevés!
Tessék bátran megmérni:
szalonnája tenyéryni,
még remeg és még meleg;
gőzölögnek a belek:
mindmegannyi hurka burka –
lesz mit enni, Panni, Gyurka!
Tüdejéből leves lesz,
azzal torkig belakhatsz.
Pompás rántott veleje
eledelek eleje.
S itt az orja, karaja,
lássa nagyja-apraja!
Babbal főzött csülkét
mindig megbecsülték.
S hát a kolbász, a sonka
uzsonnára naponta!

S a töpörtyű remek e
barna-piros csemege!
S hát a nyelve vadas szósszal!
ilyen falatot ki rossszal?

Nagy sürgés a házban,
ki-ki tesz-vesz lázban,
ez a hús megy üstbe,
szalonna a füstre,
kígyózik a májas hurka,
véres hurka, finom étel –
méri Panni, méri Gyurka:
lesz vajon egy kilométer?
Senkinek se lógjon az orra,
gyerünk mind a disznótorra!

...Nos, ez történt egy derült
téli napon, mikor a
kövér Rebeka koca
öröklétre szenderült.

SZEGÉNYEMBER SÜTET LISZTJE

Román népmese után

Erdőre megy
Szegényember,
vágja a fát
estig,
a bojár meg
azt ad érte,
ami neki
tetszik.
Étlen-szomjan
várja otthon
az asszony s a
gyerekek:
mit kapott a
Szegényember?

lisztecskét, egy
sütetet.

Lisztecskéből
süt az asszony
száraz lepényt
hármat,
s holnap újra
étlen-szomjan
sötét estig
várnak –
egész napi
favágásért
a szegénynek
ennyi jár!
S még ezt is úgy
morgolódva
löki oda
a bojár.

Szegényember
indul haza,
s amint búsan
ballag,
fölragyog a
fényességes
esthajnali
csillag,
feljön a hold,
beragyogja
ezüsttel a
tájat,
Szegényember
szinte-szinte
feledi, hogy
fáradt –
mert ahol megy,
a tisztáson
fölezüstlő
árnyak
ezüsthangú
muzsikára
tündértáncot
járnak.

Tündértáncot,
az ám, hiszen
tündérek is
voltak:
szemük ezüst-
sugarára
föléreznek
holtak,
táncuk nézi,
feledkezvén
morgásról, a
medve,
vaddisznónak
támad tőle
szelídülni
kedve. –
Szegényember
elfeledi,
mennyi búja-
gondja,
tündéreknél
könnyes szemmel,
hálás szívvel
mondja:
– Szép tündérekék,
jó tündérekék,
reggelig
néznék én!
Járjátok csak,
hadd feledje
búját-baját
a szegény,
járjátok csak
táncotokat –
legyen egy kis
örömöm –
járjátok csak,
szép tündérekék,
jó tündérekék,
köszönöm! –

Tetszett ám a
tündéreknél

e szívből jövő
beszéd,
királynőjük
rájuk nézett,
s fölemelte
a kezét,
leállt a tánc,
s ő megszólalt:
– Köszönjük jó
szavaid,
Szegényember,
és most mi is
elárulunk
valamit:
addig élünk,
tündérékül,
míg a földön
valahol
ember akad,
kinek hozzánk,
kinek értünk
szava szól,
addig élünk,
míg e földön
csak egy ember
is akad,
aki bennünk
gyönyörködven,
szól szépséges
szavakat;
addig élünk,
míg táncunknak
csak egy ember
is örül,
s a szépséget
fiaira
testálja majd
örökül.
Köszönjük hát
jóságodat –
mit adhatunk
érte?
Kívánjuk, hogy
egészségben,

épen hazatérj te,
s tarisznyádban
amit viszel
– ne legyen rá
gondod: –
el nem fogyhat,
míg e titkunk
másnak el nem
mondod.

Szegényember
hazasiet,
s a kevéske
lisztet
odaadja
az asszonynak:
– Itt van, anyjuk,
süsd meg! –
Nagy családnak
kicsi étel –
éppen egy
falás csak. –

De emberünk
már magának
ment dolgozni
másnap.
Megtér este:
– Hej, te anyjuk
erőst
megéheztem én!
Miért nincsen
az asztalon
friss sütésből
egy lepény?

Szól az asszony:
– Ejsze, ugyan
megbomlott-e
kelmed?
Lepényért sír
reggel óta
mind a három
gyermek,

de ha liszt nincs,
mit tehetek?
Kendet vártam:
hoz-e hát?

– Uramisten –
így az ember,
– rövidítsd meg
a haját
s eszét nyújtsd meg
az asszonynak!
Vagy tán béna?
vak? süket?
Maradt még a
tarisznyában
tegnapról liszt,
egy sütet!
Szegényasszony
megnézi – hát
lel is benne
lisztet!
fejét rázza,
ámuldozik:
– Hogy érthessem
ezt meg!
Hisz a tegnap
mind elsüttem,
mérget vennék
szinte! –
Szól az ember:
– Úgylehet, hogy
nem sütted el
mind te!

Ették aztán.
Másnap meginn
jó az ember
este:
– Ejnye, asszony,
mi dolog ez?
Nincsen lepény
egy se?

Az asszony meg
dühbe gurul:

– Hallja, annyit
mondok,
ne tréfáljon,
ne járassa
velem a
bolondot!
Miből sütnék
lepényt hogyha
nem hoz haza
lisztet?

Megkérdi az
ember:

– Hát a
tarisznyában
nézted?

Uramfia!

A sütet liszt,
hogyan, hogy nem,
de kivolt!

Ámuldozott
az asszony, ám
hallgatott, egy
szót se szólt.

De nem állta,
csak egy hétig,
s elővette
az urát
– gondolta, hogy
ha már tolvaj:
vallja is be
legalább –:

– Édes uram,
ez a dolog
a lisztünkkel
mit jelent?

Fát már nem vág,
mégis van liszt!
Honnan kerül?
Lopja kend?
– Hallgass, asszony!
Szád, ha nem szól,
fejed sem fáj,
tudhatod!
De az asszony
csak folytatja:
– Én bizony nem
hallgatok!

Ha nem lopta,
honnak akad?
tán bizony
varázslat?
— Az hát! – bólint
rá az ember –
de megbánta
másnap!

Mert ha már el-
szólta magát,
nem volt többé
nyugta:
faggatódzott
az asszony, míg
a titkot
kitudta,
hogyan mint volt a
tündérekkel
ott az erdőn
este –

másnap aztán
a lisztecskét
hiába
kereste,
tüstént oda-
lett a csoda:

nem titok a
titka!
Szidta magát
a jóember,
de már későn
szidta,
morgott egyet
az asszonyra:
– Ha már így el-
találtad,
mentél volna
te is inkább
minden-lébe-
kanálnak!

KINEK NEHEZEBB A DOLGA?

Norvég népmese után

Szántani megy
Olaf gazda.
Hazabaktat
este,
sajog minden
porcikája,
csupa tűz a
teste.
Megitatja
Fakót, Keselyt,
istállóba
beköti,
aztán le is
csutakolja,
szagos szénát
vet neki,
beballag az
első házba,
ellepcsen a
kanapén,
s rikolt:

– Asszony,
ha nem tudnád,
tudd meg: itthon
vagyok én!

– Tudom, hogyne,
édes uram! –
így felel az
asszony.
– Nem vagyok vak,
se nem süket,
még csak nem is
alszom!
Várjon már kend,
van még egy kis
munkám, hadd
végzek veled!
Egykettőre
összerántom,
aztán adok
enne. –

Olaf gazda
morog, pöröl:
– Mi dolog ez,
feleség?
A nagy munka
kijár nekem,
de nem ám az
eleség?!
Álló napig
izzadok, hogy
vacsorára
készre
jöjjenek haza,
te meg lófrálsz,
nem is veszel
észre!
– Hogyne venném,
édes uram!
Megyek hát, ha
mondom!
csak, úgy véltem,

a sok közül
lerázom egy
gondom,
kiköpülöm
ezt a vajat,
reggel sürget
a dolog! –
De a gazda
tovább morog:
– Én semmit sem
gondolok!
Húzom, amíg
te csak tél-túl
tengesz, húzom
az igát!
S vacsorára
sincs már jussom?
Hova jusson
a világ? –

– Hogy én tengek? –
így az asszony.
– Hogy én lopom
a napot?
No, szeretném
látni, kinek
a munkája
a nagyobb!
Kinek nehezebb a dolga?
Nékem-e vagy
kendnek?
Szól az ember:
– Járjunk holnap
a végére
ennek!
Menj ki, lássad, a
mezőre,
fogd csak szarvon
az ekét!
tudom isten,
hogy estére
több lesz néked,
mint elég! –

– Ki is megyek!
s kend maradjon,
végezze a
dolgot
a ház körül,
s megláthatja,
hogy majd nem én
morgok!
Így is tettek,
fölcserélték
munkájukat
másnap.
Kezdjed hát, no,
Olaf gazda,
a többit te
lássad!
Kenyeret kell
dagasztani,
de ahhoz meg
víz kell –
kútra megyen
Olaf gazda,
megy egyszer, megy
kétszer,
s míg visszatér,
a jó kovászt
fölfalta a
két malac!
Most légy okos,
Olaf gazda,
hisz kenyér nélkül
maradsz!

Istállóban
bög a tehén,
este óta
nem evett –
Olaf nézi,
a háztetőt,
tetőn a zsúp-
fedelet:
kisarjadt már

a fű rajta –
majd leeszi
a tehén!

– Itt a házon
a legelő!
A tetőre
viszem én! –

Nosza, deszkát
a tetőnek!
S Riska nyakára
hurok!
Bóg a tehén
guvadt szemmel:
– Kedves gazdám,
megfúlok! –

Húzza Olaf
kövér fűre:
– Ettől mennyi
tejet ad! –
S más végével
a kötélnek
kötí saját
derekát;

Riska csak áll
fönn a tetőn,
nem moccan,
nem rezdül,
tartja Olaf
a kötélén,
kéményen
keresztül,
fazék vizet
tesz a tűzre,
főzni kéne
a levest!
Hát egyszercsak
érzi: fölszáll
a kéménybe
egyenes!

Mert a Riska
csúszni kezdett,
fölrántotta
Olafot –
ott kalimpált
a tűz fölött,
hogy nézni is
csoda volt!

Csoda bizony!
Az asszony is
csak csudára vélte,
amint megjött
s férjeurát
a kéményben
érte!
Kacagott is! –
Olaf rántott
magán egyet
dühösen:
kötél szakadt,
gazda zuhant!
– Megvan már a
levesem! –
szólt az asszony –,
– Olaf-levest
eszünk mára,
de az ám!
No, uracskám,
kinek könnyebb?
Mondja meg kend
igazán!

Olaf gazda
sziszeg váltig,
aztán emígy
dörmög:
– Végezd csak a
te munkádat,
vinné el az
ördög!

GAZDAG HASSZÁN ÉS KOLDUS ALI

(Kazah népmese nyomán)

Élt egyszer egy
gazdag ember,
úgy hívták, hogy
Hasszán.
Esze nem járt
soha máson,
csak a maga
hasznán.
S azt hitte, hogy
csuda okos,
mondani is szokta:
abroncs nélkül
szétreped még
tán az esze
tokja.

Meghallotta
koldus Ali,
s emígy mirgett-
morgott:
– No, te aztán,
Gazdag Hasszán,
fönn hordod az
orrod!
Zsebed, tudom,
dugig pénzzel,
de a fejed,
az üres.
Ezért, koma,
tanácsom a
mondás: hol nincs,
ne keress! –

Koldus Ali
fejét töri,
tipreng-töpreng
váltig:

– Csak úgy jó a
közmondás, ha
valósággá
válik! –

Egész este
szótte-szabta,
forgatta a
tervet,
reggel aztán
kakasszóra
tüstént talpon
termett,
beállított
Hasszánhoz és
reákezdte
menten:

– Gazdag Hasszán,
okos Hasszán,
segítsél ki
engem.
Elméd fénye
úgy világol,
mint a nap az
égen,
ó, hallgass meg,
kérve kérlek,
s adj tanácsot
nékem!

Örül ám a
szónak Hasszán,
s dörmög:

– Halljam!

tessék!
Koldus vagy, de
látom, tudod,
hogy mi a
tisztesség! –

Ali erre
hasra esik,
földet veri
orra:

– Ó, bölcös Hasszán,
Gazdag Hasszán,
nagy annak a
sorja!
Nem is érti
senki más, csak
a te éles
elméd! –
Hasszán derül,
mintha hátát
friss olajjal
kennék.

Ali végre
elsírja, hogy
mi miatt van
bajban:
– Volna nekem
két garasom,
de hát hova
rakjam?
Erszényem nincs,
s csupa lik, nézd,
ez a gúnya
rajtam!
Hogyha talán
megőriznéd –
de hová
beszélek!
én adjak pénzt?
tenéked? én,
a nyomorult
féreg? –

Gazdag Hasszán,
kapzsi Hasszán,
szól ragyogó
szemmel:
– Ha elkezdted,
végezd is be,
te ostoba
ember! –

– Láttam én itt
egy kiskakast:
félvak s nincs
taréja,
a múlt héten
– épp itt jártam –
rácsapott a
héja,
de a botom
hozzávtam,
s elriadt a
beste,
nem bírtam vón
elviselni,
hogy kétségbe
ess te –
ezt a kakast
ha eladnád –
hallgasd meg a
szómat:
elvinném én,
hisz megdőglik
úgyis ma vagy
holnap!
Két szép fényes
rézgarasom
érte ide-
hagynám,
te meg rajtuk
ezret szerzesz,
oly okos vagy,
Hasszán!

Hasszán töpreng,
végre így szól:
– Hát, te koldus
szerzet,
teljék kedved!
hisz én úgyis
ezerannyit
szerzek. –

Ali, uccu,
meg is fogja
a kiskakast
menten,
s beszél tovább:
– Ó, bölcs Hasszán,
most hallgass meg
engem!

(De, hogy szavam
ne felejtsem,
Alinak a
marka
a két garast
továbbra is
szorongatja,
tartja.)

Ali hadar,
Ali darál,
be nem áll a
szája:
– Nagy eszed van,
ó, bölcs Hasszán,
jó, hogy adtál
rája!
Még ez egyszer
ha meghallgatsz,
akkor leszel
boldog!
Láttam nálad
én egy nyamvadt,
girhes kecske-
ollót:
nem húzza már
három napig,
s te maradsz a
kárral!
Add el inkább!
megveszem én
becsületos
árral.

Adom érte
két garasom
– ezerannyit
szerzesz! –,
s adom kövér
kakasomat,
– mit szólsz az
üzlethez? –

Hasszán töpreng
– Úgylehet, hogy
valót mondasz.
Haddlám!
Két garasért
s egy kakasért
miért is ne
adnám? –
Ali nem is
várja végét,
megfogja a
kecskét,
s tovább hadrál,
hogy Hasszánba
a gyanú ne
essék:
nyelve pörög,
mint kereplő,
be nem áll a
szája:
– Nagy eszed van,
ó, bölcs Hasszán,
jó, hogy adtál
rája!
S jobban járnál,
ha füledet
tanácsomra
nyitnád:
láttam nálad
én egy sánta,
zörgő csontú
birkát:
húsa rágós,
gyapja gubanc –

mért tartanád
kárra!
Amit érte
adhatok az
háromszoros
ára!
Adom két szép
rézgarasom
– ezerannyit
szerzesz! –,
kakasom és
kecskeollóm –
mit szólsz az
üzlethez?

Hasszán töpreng:
– Úgylehet, hogy
valót beszélsz!
Haddlám:
garas, kakas
és gödölye –
birkám mért ne
adnám?

Ali nem is
várja végig,
megfogja a
birkát,
s szaporázza
a beszédet,
mintha könyvben
írnák,
hadar, hadrál,
darál egyre,
be nem áll a
szája:
– Nagy eszed van,
ó, bölcs Hasszán,
jó, hogy adtál
rája!
S még jobban jársz,
ha engeded,

hogy javadra
szóljak:
láttam nálad
egy kis csámpás,
csupa-csont-bőr
borjat,
nincsen ember,
kinek kéne –
mért tartanád
kárra?
Amit érte
adhatok, az
hat-hétszeres ára!
Két garast meg
egy kakast meg
kecskeollót,
birkát,
tied mindez,
ha akarod,
veszítsek én
inkább!

Hasszán töpreng:
– Úgylehet, hogy
igazad van –
haddlám:
garas, kakas,
kecske, birka –
borjam mért ne
adnám! –

Ali nem is
vátja végét,
elkőti a
borját,
és egyszuszra
a beszédnek
így keríti sorját:

– Nagy az eszed,
ó, bölcs Ali,
mindig te jársz
jobban;

de ideje,
hogy szavamat
rövidebbre
fogjam:
láthatod, hogy
nem vagyok már
ágrólszakadt
senki:
vagyonomat
szinte alig
tudom számba-
venni:
aranygaras,
kövér kakas,
birka, kecske-
olló,
egy harmadfű
szőke tinóm
– nincs hozzá
hasonló! –,
s gödölyém meg
juhom, gidám,
kakasom és
kecském –
egy kis rongyos
tevéért mind
neked adnám
ezt én!

Hasszán szédül
a beszédétől,
s Ali darál
egyre:
– Elméd fénye,
akár a nap,
csakhogya sose
megy le,
itt a birka,
tinó, kakas,
garas, borjú,
kecske –
kétszer olyan
gazdag leszel,

ha leszáll az
este! –

Hasszán, nem is
tudja, hogyan,
csak kiböki:
– Vidd hát! –
Ali otthagy
garast, kakast,
gidát, tinót,
birkát,
tevére kap,
s úgy elporzik,
mint a sebes
szélvész.
Mire Hasszán
fölocsúdván,
szemét törli
s szétnéz,
nyomát bottal
ütheti már –
de csak hallgat
aztán:
ne tudja meg
senki, hogy járt
póru a bölcs
Hasszán.
Ali pedig
a markába
jót kacagott
rajta,
tele is lett
kacagással
csordultig a
marka,
s mert a jókedv
az embernek
kijár ősi
jusson,
amerre ment,
szétszórta, hogy
mindenkinek
jusson.